

ikke minde om, hvad der den Gang påserede; men naar man nu tror at kunne udtale, at hvad der den Gang tilbødes, skulde være bedre end det, som nu foreligger, saa forekommer det mig, at det er et saadant Bilde i Tanken, at det i Grunden er mig ganske ubegribeligt. Hvad der den Gang forlangtes, var intet andet end Indrømmelser fra Folketingets Side over for en Binding, som jeg er villig til at erkende i og for sig har sin store Betydning, nemlig det overhovedet at saa en ordincær Finanslof; men ved Siden deraf fandtes intet andet den Gang end Indrømmelser fra Folketingets Side. Jeg var ikke i Stand til at kunne række Haand til en Ordning paa de Vilkaar, og jeg skal sige væsentlig hvorfor. Fordi det stod mig ganske klart den Gang, at da være Forholdene endnu ikke faaledes modne, at jeg turde have den Fortrøstning, at Provisorierne i Virkeligheden være begravede i Folkets Sind. Der har været Tale om Provisorierets Jordfæstelse; jeg bryder mig ikke om, paa hvilken Maade det ellers jordfæstes, naar det blot er jordfæstet i Folkets Bevidsthed. Jeg havde ikke det levende Indtryk den Gang, at man var naaet saa vidt fra begge Sider, at man kunde have Fortrøstning til, at dette ikke lettelig skulde kunne gentages, og det viste sig jo ogsaa i de følgende Mar, at det var saa langt fra, at Provisoriet svækkedes, at det udviklede sig stærkere. Nu er det, jeg siger — jeg kan maaste tage fejl, men jeg er destomindre inderlig overbevist om, at jeg ikke tager fejl af dette Forhold — at Opfattelsen i vort Folk i begge Partier har naaet det Tidspunkt, da Tiden er moden til at begrave Provisorierne paa en saadan Maade, at de ikke lettelig skulde vende tilbage. Ja, jeg kan maaste tage fejl deri, men jeg tror det ikke, og jeg ser et Vidnesbyrd om, at dette er Tilfældet, i de paa Tingets Bord fremlagte Beslutninger, hvis egentlige Kerne er dette, at vi ville fries fra Provisorierne og fries paa en saadan Maade, at vi tør tro og have Tillid til, at de ikke vende tilbage saa snart. Foruden den Garanti, som jeg ser i en saadan Fællesudtalelse, ere de Indrømmelser, der gøres det Standpunkt, hvortil jeg hører, jo væsentligst dette, at der foretages en Tilsering og nogen Indskrænkning af de militære Udgifter. Der blev sagt derom, at det er ikke nogen Virkning af de Forhandlinger, vi have ført, eller af den Politif, vi have arbejdet for, men at det er noget, der efterhaanden har udviklet sig i Bevidstheden, saaledes at det vilde komme alligevel. Ja, den Strid post eller propter, om noget blot kommer

efter eller af den Grund, kende vi nok, men jeg nærer dog ingen Tvivl om, at vi ikke være naaede til dette Standpunkt, som jeg før betegnede derved, at de militære Spørgsmaal i det hele stilles jævnsides med alle andre Samsundsanliggender, uden gennem det Arbejde, der er gjort for at nærme Partierne til Forstaaelse overfor hinanden ved, hvad der er foretaget i de sidste 2—3 Mar. Jeg vil vedblivende være af den Mening, at ogsaa dette er en Frugt af vor Gerning her i Rigsdagen og ude blandt Befolkningen. Der blev ogsaa sagt, at man ikke vilde kunne sætte sig imod forhøjede Bevillinger, som man ikke ønskede at gaa til i Fremtiden. Det forekommer mig dog at være en ret underlig Betragtning. Nu staa vi over for Tilstande, hvor der end ikke er Tale om at gøre nogen Modstand mod saadanne Bevillinger, hvor der ikke tages noget Hensyn til, om der er nogen Modstand mod dem eller ej. Det, der nu skulde tilvejebringes, er jo netop dette, at hele det forfatningsmæssige Maskineri stilles saaledes i Orden, at de Baaben, som Grundloven havde tilfattet at give Befolkningen lige over for Bevillingsspørgsmaal, tilvejebringes paa ny. Der forekommer det mig dog rigtignok, at man maa erkende, at der gennem en saadan tilvejebragt lovlig Tilstand paa ny er skabt det Grundlag, hvorved Bevillingsretten efterhaanden skal kunne sætne sig uantastet i Højsædet.

Det ærede Medlem fra Røge (Alberti) citerede en Udtalelse fra et kjøbenhavns Blad, hvori der forklaredes, hvad man i dette Blad mente, var den virkelige Forsatning. Jeg er overbevist om, at det ærede Medlem fra Røge ikke sætter Vid til den Udtalelse som Udtryk for nogen virkelig herskende Stemning her i Landet. Jeg udtaler derfor heller ikke nogen Forargelse over Citatet, men vil kun gentage dette, at den Forsatning, som vi her gennem den tilfattede Overenskomst søge at saa rodfæstet, saa den kan staa fast i Fremtiden, er ikke nogen Fantassiforsatning efter noget kjøbenhavns Blad, men det er den virkelige gamle Grundlov, som vi dermed tro at have gjort vort til at tjene paa det bedste. De Herrer, som stemme mod Forliget nu, tro, at de tjene Grundloven bedst ved at holde os i de Tilstande, i hvilke vi nu befinde os i dette Øjeblik. Ja, det vil jo Tiden vise, eller, rettere sagt — desværre, havde jeg nær sagt, vil Tiden maaste ikke komme til at vise det; thi det vil være overmaade let bagefter at sige, at, dersom vi ikke være komne ud af det Uføre, som vi sidde i, saa vilde det eller det have stillet sig saaledes, saa vilde det lidt efter lidt